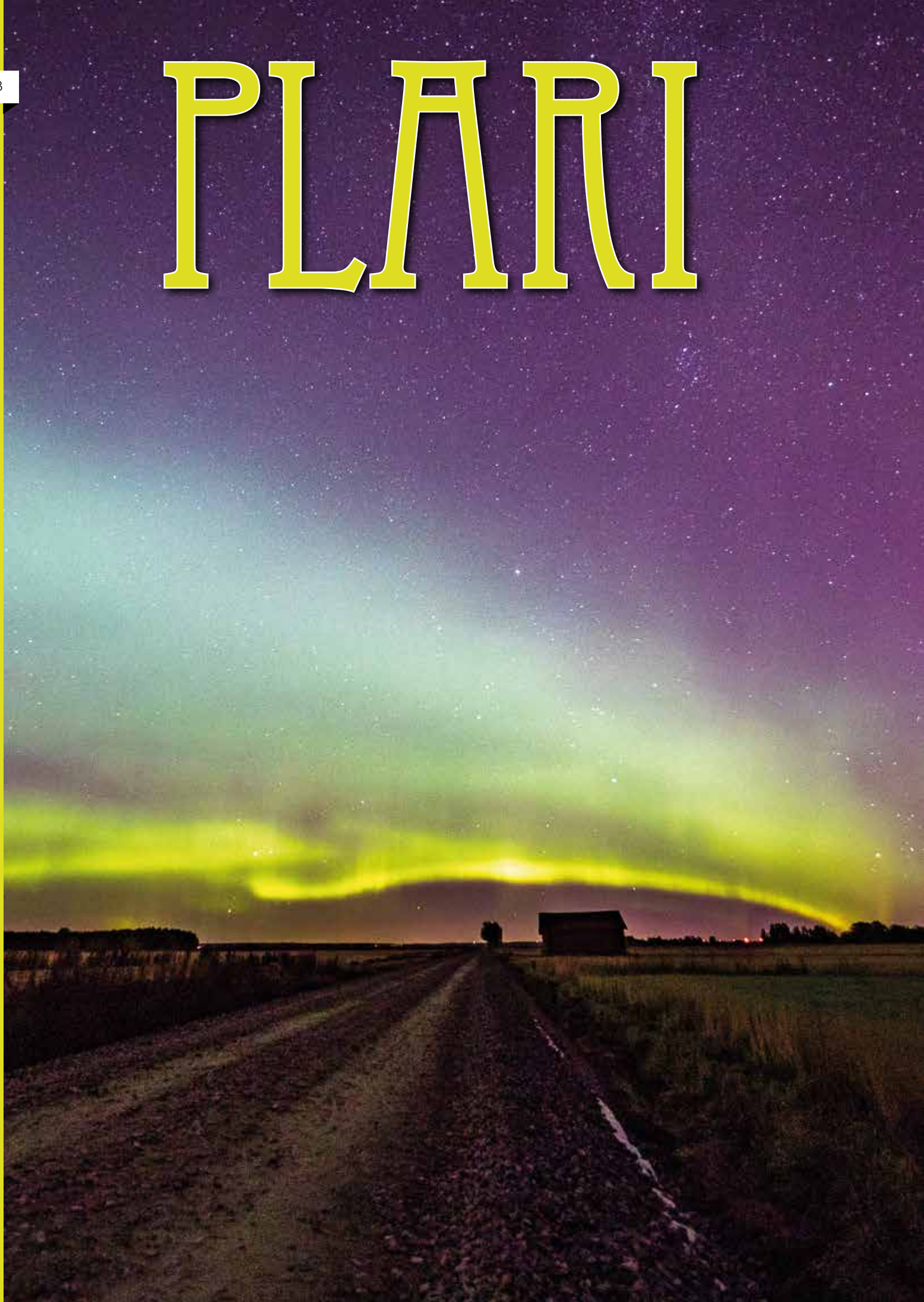

PLARI

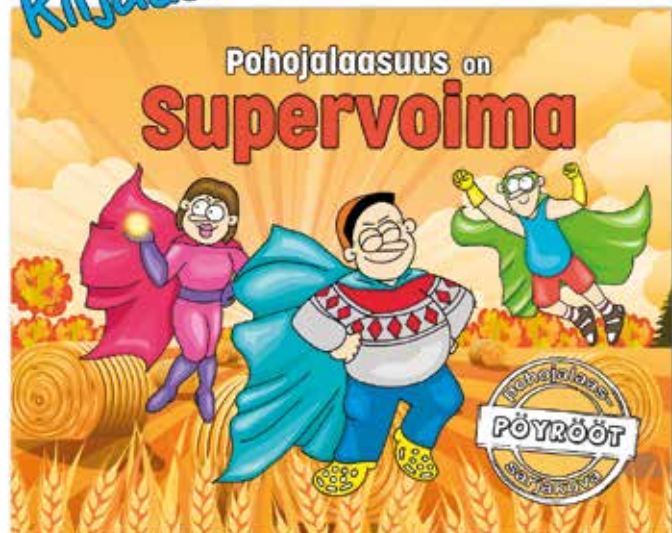

Sisällysluettelo 4-2018

Puheenjohtajalta.....	3
Päätoimittajalta.....	3
Taina Latvala heittää kirjassaan haikeat hyvästit Lapualle.....	6
Sisukas ja päättäväinen eteläpohjalainen.....	8
Konttori keskellä kaupunkia.....	9
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.....	10
Pauliina Rauhala katsoo lestadiolaisuutta sisältä päin....	12
Kalevi Rikkinen – palkittu tiedemies ja tietokirjailija.....	14
Osakuntalaisten kanssa Sveitsissä.....	16
Pyhäkoulusta jäi mielehen kaikki muu paitti sanoma....	17
Käytiin Ruottis Tangoristeilyllä!.....	18
Verhoilijamestari Oiva Pohjois-Koivisto on kalustanut monta kotia Helsingissä.....	19

www.helsinginetelapohjalaiset.fi

Kirjauutus!

**Tilaa Pöyröo-tuotteet
verkkokaupasta
www.pöyrööt.fi**

TULEVAT TAPAHTUMAT

Itsenäisyyspäivän juhla

6.12. klo 13

Balderin Sali, Aleksanterinkatu 12, 00100 Helsinki

(HUOM! Paikka vaihtunut aiemmasta ilmoituksesta!)

Liput 15 e (sis.kahvitarjoilun)

Pohojalaasten Lupi kutsuu:

Pohojalaasten Lupin perinteinen

Adventtiehtoo ja joulukonsertti

20.12.2018 klo 18

Helsingin Vanhassa Kirkossa

(Lönnrotinkatu 6, 00100 Helsinki).

Tilaisuus on osallistujille maksuton ja kestää noin tunnin.

Ilmoittautumiset maanantaihin 17.12. 2018 mennessä

Jaakko A. Ojalalle, ojalajaa@saunalahti.fi

Nuorten yrittäjätapahtuma

Eteläpohjalaisen Osakunnan tiloissa Bottalla

17.1.2019 klo 18–20

Katuosoite: Töölönkatu 3A, 5.kerros,

00100 Helsinki

Eteläpohjalaisten kirkkopyhä

Tammisunnuntaina 27.1.2019 klo 10.00 Kallion kirkossa

(Itäinen Papinkatu 2, 00530 Helsinki)

Tutustuminen OmaSp Helsingin konttoriin

(os. Kluuvikatu 3. 7. krs. Helsinki)

torstaina 31.1.2019 klo 16-18.30

ILMOITTAUTUMISET 24.1. mennessä osoitteessa

omasp.fi/tapahtumat

tai puhelimitse numeroon 020 764 0600

Seinäjoen kaupunki tulee

Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n vieraaksi –

Seinäjoki ennen, nyt ja tulevaisuudessa

30.3.2019 klo 14 – 17.

Paikka ilmoitetaan seuraavassa Plarissa.

Laita jo nyt kalenteriin!

Tapahtumien lisätiedot sisäsivuilla.

Tervetuloa mukaan!

Puheenjohtajalta

Syksy kääntyy joulun odotukseen

Itsenäisyyspäivän juhla on kuulunut jo pitkään yhdistyksemme tärkeimpiin perinteisiin. Kahdenkymmenen vuoden takaa erään juhlapuheen kohta tiivistää – voisiko sanoa yhden suomalaisista perusarvoista – eli *”Itsenäisen valtion olemassaoloon kuuluu vastuu kansakunnan turvallisuudesta. Suomalaiset tuntevat tämän perusasian syvästi, suomalaisen historian perinteen mukaisesti. Isänmaamme puolustus nojaa viime kädessä oman kansamme maanpuolustustahtoon, yleiseen asevelvollisuuteen ja suorituskyvyltään uskottaviin puolustusvoimiin.”*

Viime vuonna vietimme itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlaa. Tänä vuonna olemme edelleen muistelleet monia sata vuotta sitten eli vuonna 1918 tapahtuneita asioita. Olemme voineet todeta sen mittavan kehityksen, mitä Suomi kansakuntana ja itsenäisenä valtiona on kokenut.

Lainaan tähän viime vuonna järjestämässämme nuorten kirjoituskilpailusta erään nuoren ajatukset *”Suomi täyttää tänä vuonna (v. 2017) 100 vuotta. Tämä herättää minussa erityisesti kunnioitusta heitä kohtaan, jotka ovat sodassa meille itsenäisyyden taistelleet. Koen itseni onnelliseksi ja tunnen olevani etuoikeutettu, että saan elää itsenäisessä maassa itsenäisenä yksilönä. Olen ylpeä kaikista sukulaisistani, jotka ovat mahdollistaneet meille itsenäisen Suomen. Olen miettinyt tämän päivän tilannetta maailmassa, joka ei ole paras mahdollinen turvallisuuden ja rauhan kannalta. Haluaisin todella olla yhtä rohkea kuin edesmenneet sotaan osallis-*

tuneet henkilöt ja auttaa maanpuolustuksessa parhaani mukaan, jos siihen joskus olisi tarvetta.” Näihin eteläpohjalaisen nuoren ajatuksiin on ilo yhtyä.

Itsenäisyyden puolustaminen edellyttää nykypäivänäkin taitoja ja uudenlaista suhtautumista erilisiin uhkiiin. Nämä uhat liittyvät kehittyneeseen tekniikkaan, taloudellisiin sidonnaisuuksiin ja ympäristöuhkiin, ml. ilmastonmuutos ja sen seurauksena ilmastopakolaisuuteen. Olemme Suomessa kuitenkin aina oppineet olemaan realisteja ja hoitamaan asiat käytännössä järkevästi.

Suomen Kotiseutuliiton jäsenlehdessä Kotiseutupostissa oli artikkeli *”Kotiseutu on kokemus”* (3/2018). Artikkelissa Seinäjoella olevassa Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa työskentelevät **Sulevi Riukulehto, Timo Suutari** ja **Teppo Ylitalo** pohtivat aihetta. He tekivät instituutissa monimuotoista kotiseutututkimusta. Artikkelissa oli monia mielenkiintoisia pohdintoja siitä, mitä kotiseutu kullekin tarkoittaa. Erälle se on lapsuudenkoti ja toisille laajemmin kasvuympäristö. Se voi olla myös nykyinen asuinpaikka tai näiden kaikkien yhdistelmä.

Artikkelin mukaan *”keskeisenä ajatuksena on, että jokaiselle rakentuu yksilöllisten kokemusten kautta oma, henkilökohtainen kotoisuuden piiri ja tunne, joka tunnistaa itselle erityisen merkittäviä paikkoja ja tapahtumia”*.

Artikkelissa jatketaan *”usein kodin tunne syntyy ihmissuhteista, yhteisöön kuulumises-*

ta, sosiaalisesta ja henkisestä yhteydestä, perinteestä tai muusta aineettomasta tekijästä. Silloin ”seutu” voikin koostua monesta paikasta tai olla paikasta riippumaton. Tällainen kotiseututunne on pikemminkin perimä tai perintö kuin alue, pikemminkin meikäläisyyttä kuin paikallisuutta.”

Luettuani tuota pohdintaa se tuli aina vain lähemmäksi ja lähemmäksi meille helsinkiläisille ja pääkaupunkiseudun eteläpohjalaisille. Meidän alue on ”siellä jossain” itse kunkin mielessä ja ajatuksissa enemmän kuin ihan välitörmässä ympäristössä, ehkä ajallisesti kaukanakin. Mutta yhteisömme Helsingin Eteläpohjalaiset ry yhdistää ja tapaamisissa kotoisuus, tutut ihmiset, yhteiset arvot ja yhteinen murteemme sitoo meitä yhä lujemmin yhteen ja muodostaa meille tuon ”meikäläisyyden”.

Yhdistyksellämme on ollut tänä syksynä monia eri tapahtumia. Perinteinen itsenäisyyspäivän juhlamme ja osallistuminen Pohjojalaisten Lupin Adventtikonserttiin ovat vielä tulossa. Ensi keväänä on jälleen tammi-sunnuntain kirkkopyhä tammikuun lopussa Kallion kirkossa Helsingissä ja maaliskuun lopussa tulee 150-vuotias Seinäjoen kaupunki vierailulle. Tavataan näissä tapahtumissa. ▼

Hyvää Joulunaikaa ja tulevaa Uutta Vuotta!

Jaakko A. Ojala

Kohti valoa

Suvi Lahdenmäki

Päätoimittajalta

Viime vuonna juhlittiin itsenäisyyden sataa vuotta. Tänä vuonna on muisteltu vuoden 1918 järkyttäviä tapahtumia.

Näin juuri Viljo Sohkasesta kertovan näytelmän, jossa käsiteltiin sotaa tämän tikkurilaisen vaikuttajan kautta. Sohkanen oli sodan aikaan vasta 17-vuotias, ja selvisi Suomenlinnan vankileirin koettelemusten jälkeen hengissä kotiin. Sohkasen muistelmiin perustuvassa esityksessä kuvattiin, miten punaiset hämmästyivät nähdessään, että vastapuolella ei ollutkaan työväen riistäjiä, porvareita ja herroja, vaan toisia työläisiä tai maatilain poikia. Molemmiin puoliin rintamaa oli

saatu väki uskomaan johonkin viholliseen, joka ei ole samanlainen kuin me. Järkyttävintä on, miten helposti se käy ja miten pitkät jäljet se jättää. Sukupolvien mittaiset.

Toivottavasti vuosi 2019 on oleva uuden ja paremman Suomen alkusoitto! Moni asia on meillä todella hyvin ja Suomi on monella mittarilla mitattuna maailman parhain paikka asua. Sadassa vuodessa on tehty valtava hyppäys.

Syksy on nyt pimeimmillään, mutta kohta on jo joulu ja sitten lähdetään taas kohti valoisampia aikoja. Sekä syksyllä että keväällä Helsingin Eteläpohjalaiset järjestää monen-

laista tapahtumaa. Tule mukaan tilaisuuksiin ja samalla tapaamaan muita eteläpohjalaisia! Lisätään valoa maailmaan!

Tässä lehdessä tapaamme kurikkalaislähtöisen verhoilijamestarin ja Seinäjoella koulunsa käyneen palkitun tietokirjailijan. Saamme katsauksen jälleen myös pohjalaiskirjailijoiden uutuuksiin ja raportin osakuntalaisten Sveitsin matkasta. ▼

Mukavia lukuhetkiä ja tunnelmallisia talvihetkiä kaikille!

Aktiivinen nuori ONKO URAPOLKUSI SELVÄ?

Tule Osakuntaan kuuntelemaan asiaa yritystoiminnasta ja mahdollisuuksistasi yrittäjänä.

Toisena aiheena on uramahdollisuus EUssa ja kansainvälisissä järjestöissä.

Tilaisuus on **Bottalla 17.1.2019 klo 18:00–20:00**
Katuosoite: Töölönkatu 3A, 5.kerros, 00100 Helsinki

Yritystoiminnassa aktivoijana on FIBANin (Finnish Business Angels Network) toimitusjohtaja **Reidar Wasenius** takanaan monimuotoinen työelämä kansainvälisissä yrityksissä ja myös itsenäisenä yrittäjänä.

Fiban on suomalainen yksityisten enkelisijoittajien yhdistys ja yksi maailman suurimmista bisnes-enkeliverkostoista. Luennoitsijan taustasta lehdessä erillinen kuvaus. Kuulemme myös osakuntalaisen kokemuksia startup-yrittäjänä.

EU-näkymistä työpaikkana kertoo pitkän uran EUssa tehnyt **Juhani Lönnroth**, joka on viimeksi työskennellyt 6 vuotta Euroopan komission käännöspalveluista vastaavan osaston pääjohtajana ja sitä ennen työ- ja sosiaaliosaston varapääjohtajana. Hän aloitti komission palveluksessa 1995. Lönnroth on aikaisemmin työskennellyt mm. Työjärjestö ILOn, Pohjoismaiden Ministerineuvoston, OECD:n ja työministeriön palveluksessa.

Kumpaankin osioon liittyy mahdollisuus kysymyksiin ja keskusteluun. Tervetuloa mukaan!

Joonas Saarela ja Tarmo Ojalauma
Helsingin yliopiston Etelä-Pohjalainen Osakunta (EPO)
Helsingin Eteläpohjalaiset ry

URAPOLKU YRITTÄJÄNÄ - REIDAR WASENIUS KERTOO OPISKELIJOILLE NÄKEMYKSIÄÄN AIHEESTA

Reidar on suomalaisten yksityissijoittajien FIBANin toimitusjohtaja vuodesta 2017 ja toiminut sitä ennen Founder Institute Finland -startup- kiihdyttäjän Suomen osaston johtajana sekä mm yrityksissä Samsung Electronics ja Nokia markkinoinnissa ja sen johtamisessa kummassakin useita vuosia.

Hän on ollut myös Arcada-ammattikorkeakoulun media-linjan kehittäjänä useita vuosia. Hän on haluttu yleisötilaisuuksien vetäjänä ja puhujana. Valmentajana Reidar on toiminut viestinnän kouluttajana että mielenhallinnan valmentajana.

Reidar on kirjoittanut kirjan yhdessä neurotieteen lisensiaatti **Tiina Huttun** kanssa "*Personal Brainer*". Kirja esittelee tuoreinta tietoa uusista ja perinteisistä aivojuman ja mielenhuollon menetelmistä.

Puhetyöläisenä hänellä on miellyttävä ja selkeä ääni, joten eipä ihme, että hän on useiden suurten firmojen mm. Telian automaattisen puhelinpalvelun ääni. Vuonna 2014 hänet valittiin VR-Yhtymän juna-kuulutus ääneksi ja kuulutukset sujuvatkin: tarvittaessa 11 kielellä. Radioääni hän on ollut mm Ettanissa, Radio X, YleX3M ja Radiomafia.

TVn puolella Min Morgon-ohjelmassa hän ollut sosiaalisen median asiantuntijana. Näyttelijänä hän on ollut naurattavassa näytelmässä "Pelolla johtaminen on perseestä".

Mistä tämä mies on tullut? Syntynyt Kauniaissa 1967. Isä on DI ja keksijä ja yrittäjä – äiti taiteilija ja graafikko Teekkarihenkeä siis riittää isältä pojalle. Kun hänelle soittaa puhelimella, saattaa kuulua operaattorin tiedotus "Tavoittelemanne henkilö puhuu toista puhelua", no - mutta ääni on kuitenkin sen, jota tavoittelen.

Tarmo Ojalauma

Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n Itsenäisyyspäivän juhla 6.12. klo 13.00

Balderin Sali, Aleksanterinkatu 12, 00100 Helsinki
★ (HUOM! Paikka vaihtunut aiemmasta ilmoituksesta!)

Liput 15 e (sis.kahvitarjoilun)

Juhlapuhujana prikaatikenraali (evp) Asko Kilpinen.
Nuorten puheenvuoron esittää Joonas Saarela EPO:sta.

Esiintymässä lisäksi mm.

Espoon Mieslaulajien tuplakvartetti ja Henrik Lamberg.
Yhdistyksen huomionosoitukset. Kunniamerkit.

★ (HUOM! Tilaisuuden paikka on **Balderin Sali**, Aleksanterinkatu 12, 00100 Helsinki, juhlatilaan kolmet portaat Raitiovaunulinjat 1,1A, 2,3,4,5,7A, 7B, Senaatintorin ja Kauppatorin pysäkki, Parkkipaikkoja Kauppatorilla tai kadulla Valtioneuvoston takana Hallituskadulla. Pysäköintihalli Kluuvissa – ajo Fabianinkadulta ja Puutarhakadulta, hallista pääsee hissillä ulos Aleksanterinkadulle, josta 200m Balderin Saliin.)

ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLAPUHUJAMME VUONNA 2018 ON PRIKAATIKENRAALI ASKO KILPINEN

Tämä vuosi on **jääkärien Suomeen paluun juhlavuosi** eli sata vuotta sitten se tapahtui. On meidän onnemme, että saimme juhlapuhujaksi Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen aikaisemman puheenjohtajan ja yhdistyksen nykyisen kunniapuheenjohtajan. Hän on myös toiminut Jääkärisäätiön puheenjohtajana vuoteen 2015.

Juhlapuhujamme on syntynyt Ensossa 1938. Merkitty Kirkonkirjoihin Ruokolahdella ja ylöskasvanut Enso Gutzeitin savupiippujen varjossa silloisen Ruokolahden Tainionkoskella kuten hän asian ilmaisee.

Isä on kaatunut talvisodassa Taipaleenjoella ja hän poika on ollut sotilapsena Ruotsissa 44-46. Koulunsa hän on käynyt Imatralla ja Helsingissä. Sotakorkeakoulun hän on käynyt Ruotsissa ja Suomessa. Tukholman aika sattui syvimpiin suomettumisen aikakauteen. Ei aina ollut helppoa olla silloin suomalainen sotilas.

Vaasan sotilaslääänin komentajan tehtäviä hän hoiti 95–98. Vaasan aika sisälsi Vaasan Rannikkopatteriston ja Kokkolan Asekkoulun lakkauttamisen. Siitä kenraali Kilpinen toteaa, että sain sieltä silti "hengissä lähteä". Takaamme kyllä, että kenraali pääsee hengissä pois myös meidän eteläpohjalaisten juhlastamme.

Kenraali toivottaa meille hyvää syksyä ja juhlan odotusta.

Tarmo Ojalauma

Eteläpohjalaisten kirkkopyhä

Tammisunnuntaina 27.1.2019 klo 10.00 Kallion kirkossa
(Itäinen Papinkatu 2, 00530 Helsinki)

Saarna rovasti Eeva-Liisa Hurmerinta, kotoisin Teuvalta
Kanttorina Tommi Niskala, kotoisin Alajärveltä

Tilaisuuden jälkeen kirkkokahvi, vapaaehtoinen kahviraha

Kahvitarjoilun lomassa musiikki- ja
lauluesityksiä Tommi Niskala

Tervetuloa!

YHDESSÄ JUURIN JA SIIVIN

Kallion kaupunginosa Helsingissä on tunnettu ajassa elämisestä tai tulevaisuuteen suuntaamisestaan. Monet puhuvat modernista kaupunginosasta. Silti jylhä ja korkea kirkkomme puhuu jo olemassa olollaan juurien, historian ja tradition merkityksestä. 106 vuotiaan kirkkomme kellot soivat kaksi kertaa päivässä Sibeliuksen juuri tälle kirkolle säveltämiä soittoa ja kirkon mäen kipuaminen varmasti tuntuu.

Kallion väkeä ja eteläpohjalaisia yhdistää oman kokemukseksi mukaan useampikin yhteinen piirre. Molemmat ovat ylpeitä juuristaan. Ja molemmat, ehkä juuri siksi, arvostavat yhteisöään ja haluavat luottaa tulevaan. Ajattelen, että juuri rohkeus, joka usein liitetään sekä eteläpohjalaisiin että Kallion ihmisiin, nousee ylpeydestä juurista, vahvasta uskosta kallioon. Kallion seurakunnassa kalliomme on Jeesus Kristus. Hänen vuokseen uskallamme uskoa. Hänen vuokseen uskallamme toivoa. Hänen vuokseen uskallamme rakastaa.

Me Kalliossa haluamme viestiä ja kertoa siitä, että jokainen on tervetullut kirkkoon. Siksi kirkkomme ovat 90 tuntia viikossa auki ja viikon jokaisena päivänä meillä vietetään messu. Olemme iloisia ja ylpeitä siitä, että kokoonnutte tammikuisena sunnuntaina kirkonmäelle Kallioon. Kuulukoon virren veisuu ja rohkea usko, toivo sekä rakkaus 27.1.2019 kauas.

Olette tervetulleita. Ovet Kalliossa ovat auki.

Riikka Reina
kirkkoherra Kalliosta,
isovanhemmat Jalasjärveltä

Pohojalaasten Lupi kutsuu
Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n jäseniä
Lupin perinteiseen

Adventtiehtoo ja joulukonsertti -tapahtumaan
torstaina 20.12.2018 klo 18.00

Helsingin Vanhaan Kirkkoon
(Lönnrotinkatu 6, 00100 Helsinki).

Tilaisuus on osallistujille maksuton ja kestää noin tunnin.
Ilmoittautumiset maanantaihin 17.12. 2018 mennessä

Jaakko A. Ojalalle, ojalajaa@saunalahti.fi

Tervetuloa!
Pohojalaasten Lupi ry

Seinäjoen kaupunki

tulee Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n vieraaksi –
Seinäjoki ennen, nyt ja tulevaisuudessa
30.3.2019 klo 14 – 17

Paikka ilmoitetaan seuraavassa Plarin numerossa 1/2019
Ohjelmassa mm. Seinäjoki 150 v. – esitys,
puheenvuoro tämän päivän ja
tulevaisuuden Seinäjoesta ja musiikkia!

Tervetuloa! Laita kalenteriin!
Helsingin Eteläpohjalaiset ry

*Haluamme toivottaa
hyvää joulun odotusta
ja onnea tulevalle vuodelle
kaikille Plarin lukijoille!*

Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n hallitus

Pohdon Puutarha

Avoirina ma-pe 9-18, la 9-16 ja su 10-16

Liisa Pohjo 040 632 1447

Reiniläntie 178, 61400 Ylistaro

Taina Latvala heittää kirjassaan haikeat hyvästit Lapualle

Taina Latvala on tarttunut uudessa kirjassaan varsin pohjalaiseen aiheeseen, huvilakauden päättäjäisiin, jota on ruvettu kutsumaan Venetsialaisiksi. Kirjan nimi onkin yksinkertaisesti Venetsialaiset. Juhlaa vietetään tietysti myös Lapualla, jossa Latvalakin käy joskus juhlimassa kesän loppua ja kas, siihen sopi sijoittaa kokonainen romaani.

Venetsialaiset ovat tulleet yhä suosittumaksi rannikolta sisämaahan levinneeksi karkeloksi, jossa rannoille sytytetään jätäkänpynttilöitä, nuotioita ja lyhtyjä, jotka sitten elokuun illassa heijastuvat veteen. Niiden loisteessa tanssitaan ja istutaan terasseilla. Kirjassa juhlaa pidetään kuvitteellisen Loimujärven rannalla. Juhlaan kuuluvan hienon välkkyvän veden kuvajaisen rinnalla venetsialaiset on estoton ryyppyjuhla, johon kaikki eivät kenties halua koskea pitkällä kepilläkään.

- Minusta nämä kesän päättäjaiset sopivat hyvin kirjaan, johon halusin kaihoisan pohjavireen. Kirjassani vallitsee jäähyväisten hetki, jossa luovutaan kesästä, kesämökistä, sisarus-ten viettämisestä yhteisestä menneisyydestä ja nuoruudesta.

Elokuun viimeisenä viikonloppuna kokoontuvat kolme toisilleen aikoinaan hyvin läheistä sisarta lapsuutensa kesämökille hyvästelemään jotain lopullista. Kerta on ehkä viimeinen, koska tarkoitus on panna mökki myyntiin.

- En ole aikaisemmin kirjoittanut sisarus-suhteista, vaikka olen ollut niistä aina kiinnostunut. Sisarus on yksi tärkeimmistä ihmissuhteista elämässä. Tšehovin kolmesta sisaresta olen napannut oikeastaan vain kaihon ja haikean tunnelman, en tehnyt siitä muunnelmaa. Tässä sisarukset palaavat muistoihinsa ja muistot ovat itsellenikin tärkeitä. Voi sanoa, että muisti on kirjailijan tärkeä työkalu.

Nuorin sisar oli Elina, "jolla oli viattomat vaaleat hiukset ja silmissä maailmanlopun pelko". Lapsena hänen kerrotaan syöneen rintaa, "kunnes täytti kolme vuotta ja katsoi videolta Uuno Turhapuro armeijan leivissä". Elina oli menossa naimisiin, mutta hän ei tiedä mitä hän

Taina Latvala on tehnyt kirjan kolmesta sisaresta, jotka viettävät kesän viimeistä päivää Lapualla. Sisaruksista jokaisella on voimakas side toisiinsa, perheeseensä, menneisyyteensä ja Pohjanmaahan. Hyvässä ja pahassa.

elämältään haluaa. Hääpäiväkin jo lyöty lukkoon ja Körttiopiston juhlasali varattu. Mutta miten voi mennä naimisiin miehen kanssa, jonka elämän suurin tragedia on, ettei hän päässyt Handelshögskolaniin ensi yrittämällä? Ja voiko hän lähteä venetsialaisista vieraan miehen matkaan, hän pohtii.

Keskimmäinen sisar on Paula, joka on jo osastanut Stockmannilta silmänryppyvoidetta. "Hän on valmistunut maisteriksi ennätysajassa ja osastanut ensiasuntonsa 28-vuotiaana. Hän oli käynyt kolmessa Amerikan osavaltiossa ja synnyttänyt kaksi lasta. Joka päivä hän syö aamiaiseksi verigreipin ja avokadotahnalla voidellun seesam-näkkleivän. Hän uskoi siten elävänsä mahdollisimman pitkään".

Vanhin sisar Iiris on kapinallinen, joka ei juuri Lapualla viihdy, mutta palaa sinne aina maailmanmatkoiltaan. "Iirisen seurassa ei tarvinnut koskaan haukotella, hän oli elämäntapaurunoiija, alkoholisti, entinen punklaulaja ja erityisherkkä eksistentiaalisti samassa paketissa".

Sisaruksista jokaisella on voimakas side toisiinsa, menneisyyteensä ja Pohjanmaalle. Jopa jo pitkään muualla asuneena Elina kokee sopeutumattomuuden, vaikka niin ei pitäisi olla. "Helsinki oli pysynyt hänelle vieraana, vaikka hän oli matkustanut raitiovaunulla jo viisitoista vuotta."

Tärkeä isäsuhde

Tytöillä on kullakin kovin erilainen suhde heitä vahvasti yhdistävään tekijään, isään.

"Tyttärillä oli isänsä katse, jota he raahasivat mukanaan kuin matkalaukkua... Isää ei enää ollut, isä oli muuttunut tuuleksi." Jokaisella heistä on isästä erilainen kuva. Heidän muistoissaan isää saattoi ajatella, mutta "hänestä ei voinut puhua silloin kun hän joi, eikä silloin kun hän ei juonut, sillä kumpinakin kausina tyttäriä jännitti koko ajan".

- Huomaan itseeni, että isäsuhde pulpahtaa usein kirjoissani esiin. Se on niin tärkeä tytölle ja naiselle. Se vaikuttaa monien elämänvalintojen kohdalla, jopa tiedostamattomasti oman kumppanin etsinnässä.

Nykyisyydessä sisarukset ovat aikuisia, 30–40-vuotiaita naisia. Mutta mitä ajatella isästä, josta on jäljellä vain muistot ja valokuvat. Kuvissa sisaret katsoivat haikeana golfhousuista ja lippalakkista miestä, joka hymyilee tyttärilleen. Isää tytöt ovat pitäneet vahvana, mutta todellisuudessa äiti oli isänkin pelastusrengas. Äidin tärkeän osuuden elämässään isä ymmärtää vasta, kun hän henkäisee viimeisen kerran Seinäjoen sairaalassa. Tunteistaan hän on puhunut vain humalassa ja elämä loppuu kesken, niin kuin aina.

Pitkän jahnauksen jälkeen sisarukset päättävät lähteä viettämään iltaa Venetsialaisiin, jossa he törmäävät vanhoihin koulukavereihin

ja poikaystäviin. Luokkakaverit olivat jo ”keski-ikäisiä naisia mustissa saappaissa. Heillä oli tuhdit takapuolet ja piukat Levikset ja hiukset, joihin oli suihkutettu viisi kerrosta lakkaa”. Siellä tulee vastaan myös Johannes, jonka kanssa Paula oli vähällä mennä aikoinaan naimisiin. Hän on tätä nykyä mies, ”jolla oli asuntolaina, S-etukortti, harmaansininen Volvo ja autotalliin hylättyjä haaveita.”

Kirjaa lukiessa tulee välillä mieleen ristivalotus menneen ja nykyisyyden, tuttuuden ja ulkopuolisuuden välillä. Välillä tulee mieleen, että tästä saisi vetävän elokuvan. Se ei olekaan ihme, sillä Taina Latvala on opiskellut monta vuotta elokuvakäsikirjoitusta.

Sisaruksista jokaisella on voimakas side toisiinsa, menneisyyteensä ja Pohjanmaalle.

- Opin elokuvaopinnoissani sen, mitä elementtejä koukuttavassa tarinassa tarvitaan. Niitä osasia olen ujuttanut kirjaani, Taina Latvala sanoo.

Kolmella sisarellakin olo kotimaisemissa tuntuu kotoisalta, mutta silti vieraalta. Nostalginen paluu nuoruuden ihanuuteen vaihtuu tytöillä nopeasti tunteeseen, jossa ”vihaa tätä paikkaa ja näitä ihmisiä, ylipainoisia naisia, jotka jonottavat kaljaa ja kanelintuoksuisia korvapuusteja sekä miehiä, jotka mässäyttävät makkaraa silmät kiillen”.

Mikä parempi lähtökohta taideteokseen on, kuin katsoa menneen ja nykyisyyden ristivalossa elämää ironinen pilke silmäkulmassa. ▼

Tutustu historialliseen Kiljukotka-romaaniiin sivulla **www.isoviha.fi** ja tilaa itselle tai lahjaksi. Hinta 26,80 € (sis. postimaksun)

Ministeri Jaakko Numminen

täytti lokakuussa 90 vuotta
Helsingin Eteläpohjalaiset ry onnittelee vireää kunniajäsentämme!

**Pääkaupunkiseudulla
Järviradion taajuus
103,1**

Huonekaluverhoomo ja varastomyynti

O. Pohjois-Koivisto

Mäkitorpantie 33 ja 40, Oulunkylä, p. 040 508 74 21

Huonekaluverhoilut ammattitaidolla

Myös entisöityjä ja uusia huonekaluja – löytöjä !

Avoinna arkisin 15.30-18 tai sopimuksen mukaan

e-mail: oiva@huonekaluverhoomo.fi

SUOMENSELÄN TARINOITA AVAA ELÄMÄÄ RUOTSIN VALLAN AJALTA

Ähtäriläinen arkistonhoitaja **Heikki Hämäläinen** on kirjoittanut kirjan **”Suomenselän tarinoita 1”**.

Kirjassa selvitetään Soinin suvun, talon ja kunnan nimen alkuperä. Teoksesta löytyvät Alavuden, Peräseinäjoen ja Töysän kyttien eli kruununmetsästäjien elämäkerrat. Tutkimuksessa tarinoiden Tohnin äijä yhdistetään historialliseen henkilöön. Kirjasta löytyy myös selvitykset Soinin Keisareiden alkuperästä sekä ähtäriläisestä Suihkon suvusta. Ähtäriläisen sotamiehen Johan Nybergin tapahtumia täynnä olleesta elämästä 1700-luvun Ähtäriässä löytyy myös kuvaukset. Kirja kertoo alueella eläneiden esi-isien, tavallisten talonpoikien elämästä Ruotsin vallan aikana.

Ähtäri-Seura ry:n julkaisemana kirja on myynnissä joulukuusta lähtien mm. alueen kirjakaupoissa. Lisätietoja luettavissa ja saatavissa mm. Ähtäri-Seura ry:n facebook sivuilta ja ahtariseura@gmail.com.

Lotta Jänikselä, Rantatöysä

Sisukas ja päättäväinen eteläpohjalainen

Yleinen ennakkokäsitys eteläpohjalaisista on, että he ovat rehellisiä, suoraselkäisiä eikä heitä voi kutsua vaatimattomiksi. He ovat ylpeitä siitä, mitä ovat saaneet aikaan ja siitä, millaisia he ovat. Eteläpohjalaiset ovat myös valmiita puolustamaan itseään niin sanoin kuin teoin. He eivät ole niitä joukon hiljaisimpia henkilöitä, ja he sanovat suoraan, mitä ajattelevat. Heidän puheestaan voi kuulla heidän vahvan murteensa. Eteläpohjalaiset pukeutuvat usein jussipaitaan ja käyttävät helavyötä. He liikkuvat paikasta toiseen traktorilla ja kantavat mukanaan puukkoa. Mutta mikä pohjimmiltaan tekee henkilöstä oikeasti eteläpohjalaisen?

Koen olevani eteläpohjalainen, sillä olen asunut Etelä-Pohjanmaalla koko ikäni. Voinko kuitenkin kutsua itseäni aidoksi eteläpohjalaiseksi, koska en täytä muiden ennako-oletuksia? Ulkoiset seikat eivät mielestäni määritä ihmistä, joten eteläpohjalaisuuskaan ei ole kiinni esimerkiksi ulkonäöstäni tai vaatetuksestani. Uskoisin eteläpohjalaisuuden tulevan ihmisen sisästä ja näkyvän hänen luonteessaan sekä persoonassaan. Pohtiessani tarkemmin itseäni ja luonnettani huomaan piirteitä, jotka mielestäni ovat merkkejä eteläpohjalaisuudesta.

Mielestäni selvin piirre on luonteessani oleva eteläpohjalainen sisukkuus ja päättäväisyys. En voi jättää asioita tekemättä ja pyrin aina tekemään kaiken itse. En yleensä haluaisi pyytää apua, vaikka sitä tarvitsisin, koska silloin en olisi tehnyt asiaa loppuun asti itse. Joten yritän ja yritän niin kauan, kunnes onnistun. En voi myöskään jättää asioita puolitiehen ja teen ne mie-

lelläni valmiiksi jo hyvissä ajoin. Tämä luonteenpiirteeni näkyy yleisesti arjessani niin koulussa kuin kotonakin.

Luonteestaan johtuen eteläpohjalaisella täytyy myös olla monenlaisia taitoja ja tietoa erilaisista asioista, oli sitten kyse urheilusta, ruoanlaitosta tai yleistietoudesta. Olen huomannut, että tämä piirre on näkynyt minussa jo pienestä lapsena. Alakouluikäisenä olin setäni kanssa järven jäällä luistelemassa. Luisteltuamme jo muutaman tunnin setäni halusi näyttää minulle, kuinka sirkkataa. Silloin minä päätin, että tuon minäkin haluan osata ja tokaisin sedälteni poistuvani jäältä vasta sirkklauksen sujues- sa täydellisesti. Jos setäni ei olisi saanut minua pian lähtemään, olisin todennäköisesti vieläkin jäällä luistimet jaloissani.

Murre on varmasti yksi sellainen piirre, josta on helppo tunnistaa eteläpohjalainen. En itse koe puhuvani vahvalla murteella, vaikka se puheestani hieman kuuluukin. Sanon usein, että minulla on kylmä tai näläkä ja syön mielelläni ropsua enkä pannukakkua. Uskoisin, että vanhemmat ihmiset puhuvat vahvemman murteella kuin nuoremmat. Tämä johtuu mielestäni siitä, että Etelä-Pohjanmaan murre, kuten muutkin murteet, ovat muuttuneet vuosien varrella muistuttamaan enemmän toisiaan. Tahtoisin tietää enemmän murteestani ja osata sitä paremmin, koska mielestäni se on Suomen murteista hienoin ja minulle rakkain.

Eteläpohjalaiset ovat sanavalmiita ja haluat aina olla oikeassa. Tämän vuoksi he joutuvatkin usein sananharkkoihin keskenään. Kum-

pikaan osapuolista ei luovu helposti kannastaan, vaikka oma tieto osoittautuisikin vääräksi. Itse poikkean tästä hieman, sillä olen uusien ihmisten seurassa usein hiljainen. Tuntemieni ihmisten kanssa keskustellessani jään kuitenkin harvoin joukon hiljaisimmaksi. Sanaharkkojakin syntyy silloin tällöin, enkä suostu häviämään. Puolustan omaa näkemystäni voimakkaasti enkä tahdo myöntää olevani väärässä.

Selkein asia, mikä tekee minusta eteläpohjalaisen, on mielestäni sisälläni oleva tunne. Uskon, että jokainen eteläpohjalainen voi tuntea sen omalla tavallaan. Tuo tunne on tietynlainen sekoitus ylpeyttä ja yhteenkuuluvuutta. Tiedän, mistä olen kotoisin ja koen kuuluvani tänne. Olen ylpeä juuristani ja niistä piirteistä, jotka olen luonteeseeni saanut. Minun mielestäni tunne on vahvistunut elämäni aikana, sillä olen saanut tietää enemmän omista juuristani. Olen myös tiedostanut, että en välttämättä tule aina asumaan Etelä-Pohjanmaalla, sillä opiskelut tulevat kuljettamaan minut eri puolelle Suomea. En halua peitellä eteläpohjalaisuuttani, vaan olen siitä ylpeä. Uskon kuitenkin palaavani takaisin kotiseudulleni, sillä eteläpohjalaisuus pysyy aina osana minua. ▼

Konttori keskellä kaupunkia

Konttori sijaitsee Helsingin ydinkeskustassa arvokkaassa ja historiallisesti merkittävässä Kluuvikatu 3:ssa. Vuonna 1930 Aleksanterinkadun ja Kluuvikadun kulmaan valmistunut rakennus on Karl Fazerin rakennuttama ja arkkitehtina toimi **Gösta Juslén**. Kluuvikatu 3:n art deco-talo henkii edelleen aikakauden juhlaa ja yksinkertaista tyyliä.

Fazerin liikepalatsi on rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti erittäin arvokas kokonaisuus, jolla on myös huomattava kaupunkimaisemallinen arvo. OmaSp:n 550 m² konttoritilat sijaitsevat rakennuksen seitsemännessä kerroksessa. Konttoriin on helppo tulla sekä julkisilla kulkuvälineillä että omalla autolla. Kluuvin parkkihallikin on aivan kulman takana.

Järjestämme Eteläpohjalaiset ry:n jäsenille oman tutustumisillan upeisiin tiloihimme 31.1.2019. Toivomme, että mahdollisimman moni pääsee mukaan. Paikalle on lupautunut myös toimitusjohtajamme **Pasi Sydänlammi**. OmaSp:ssä eteläpohjalaisuus näkyy ja kuuluu myös pääkaupunkiseudulla, toimitusjohtajamme Pasi Sydänlammi on tehnyt pitkän uran työelämässä juuri Etelä-Pohjanmaalla, viestintäjohtajamme **Minna Sillanpään** sukujuuret ovat Alajärvellä ja Vimpelissä ja Helsingin konttorin johtaja **Tiia Matikkalakin** tietää ainakin sen, millainen on eteläpohjalainen mies.

Helsingin konttorin koko kymmenhenkinen konttorin henkilökunta puhuu intoa ja energiaa - uuden konttorin sijainti on loistava ja aivan kaupungin ytimessä, jossa liikkuu paljon ihmisiä. OmaSp:n palvelua ja positiivista asennetta on ilo lähteä levittämään Helsingissä.

Tervetulua sankoon joukoon!

OmaSp:n Helsingin konttorin henkilökunta odottaa jo malttamattomana pääsyä työn touhuun Helsingin keskustassa. – Me olemme lähellä ihmisiä, vaikka olemmekin korkealla seitsemännessä kerroksessa.

Olet sydämellisesti tervetullut tutustumaan OmaSp Helsingin konttoriin

(os. Kluuvikatu 3. 7. krs. Helsinki)

torstaina 31.1.2019 klo 16-18.30

OHJELMASSA

Kahvitarjoilu pienen suolaisen ja makean kera

Pankin johdon tervehdys

OmaSp:n esittely - Paikkakunnan parasta palvelua

RENTOA YHDESSÄOLOA JA TUTUSTUMISTA!

ILMOITTAUTUMISET 24.1. mennessä

osoitteessa **omasp.fi/tapahtumat** tai puhelimitse numeroon 020 764 0600

TERVETULOA!

Lähellä ja
läsnä

omasp
Lähellä ja läsnä

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura -kulttuurimme peruskiviä jo vuodesta 1831

Lokakuun alussa teki joukko kulttuurista ja kirjallisuudesta kiinnostuneita yhdistyksen jäseniä tutustumisretken yhteen kulttuurimme perustaan, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuraan Kruununhaassa. Jyhkeä ja koristeellinen talo on rakennettu jo 1890 ja komeana sitä pidettiin jo silloin, vaikka kerroksia oli vain kaksi. Korotus taloon tehtiin 1935.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran talo on upea jo sinällään. Portaikkoon on ikuistettu perustajien nimet.

Talon tiedottaja, Alavudelta lähtöisin oleva Sirkka-Liisa Mettomäki luki näytteitä pohjalaisista pitäjäkorteista.

Upeassa portaikossa meitä oli vastassa talon tiedottaja, Alavudella koulunsa käynyt **Sirkka-Liisa Mettomäki**, joka tuli taloon heti folkloristiikan opintojen jälkeen. SKS:n hallituksen puheenjohtajana toimii professori Seppo Knuuttila, joten pohjalaisuus on tässäkin talossa hyvin edustettuna.

Menimme talon juhlasaliin, jossa Mettomäki kertoi seuran historiasta ja nykypäivästä. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura perustettiin 12 nuoren yliopistomiehen voimin vuonna 1831. Perustajien joukossa oli mm. Elias Lönnrot ja Kalevala olikin ensimmäinen seuran kustantama kirja. Se on käännetty yli 60:lle kielelle ja on edelleen käännettyin suomenkielinen kirja.

Henkilökuntaa seuralla on 80 ja jäseniä yhdistyksessä n. 3000, suurin osa suomenkielen opettajia ja muita kirjallisuuden parissa työskenteleviä. Seuralla on toimipaikka Helsingin lisäksi Joensuussa ja arkistoja on hajautettu myös muualle esimerkiksi tulipalon varalta: jos päärakennus joskus tuhoutuisi, ei kaikkea menetettäisi kerralla. Seuran kirjasto ja arkistot ovat kaikille avoimia ja seura järjestää myös paljon ta-

pahtumia, mm. vuosittaiset Aleksis Kiven päivän, Kalevalanpäivän ja Mikael Agricolan päivän tapahtumat ja erilaiset kirjaesittelyt, ja on mukana erilaisissa kirjallisuustapahtumissa.

Seuralla on oma kustantamo ja kirjamyymälä. Kustantamo on mm. tehnyt ensimmäiset **Shakespeare**n käännökset suomeksi. Ensimmäinen suomenkielinen romaani, **Aleksis Kiven Seitsemän veljestä** ilmestyi Seuran julkaisemana 1870.

Seuran kolme pääkohdetta ovat kansanperinne, kirjallisuus ja suomen kieli. Sen kokoelmista on saatu aikoinaan alku mm. Kansallismuseoon ja Kotimaisten kielten keskukseseen ja seura on ollut vaikuttamassa niin Kansallisteatterin, suomalaishallituksen liike-elämän ja pääoman kuin puoluelaitoksen syntyyn. Sanaa "kirjallisuus" käytettiin ensi kertaa seuraa perustaessa, sitä ennen käytettiin mm. termiä "kirjalliset keinot". Seuran vaikutus maan historiaan on siis merkittävä.

Pääsimme tutustumaan itse arkistoon, jossa oli ihmisiltä kerättyä tietoa niin pitäjittäin kuin aihealueittain lueltuna. Ja totta kai mei-

tä kiinnosti etenkin pohjalainen aineisto, jota Mettomäki esitteli ja luki esimerkkejä. Pääsimme myös pikkuruisen arkistuhuoneeseen, joka oli "kuin suoraan Harry Potterista", niin kuin eräs ryhmämme jäsen asian ilmaisi, ja johon ei tavallisesti ulkopuolisia päästetä. Siellä oli mitä vaihtelevampia kirjoituksia ja piirroksia eri ihmisiltä, niin Samuli Paulaharjulta kuin ihan tavallisilta suomalaisilta, kansiin sidottuina. Esimerkiksi yksi kirjoittaja oli laitapuolen kulkija Juhani Harju, joka oli mm. ollut sisällissodassa ja kertoi sekä omista kokemuksistaan että oli haastatellut muita. Tuosta mielenkiintoisesta materiaalista on valmistumassa tutkimus ja myös kirja. Seura on todellinen koko kansan arkisto!

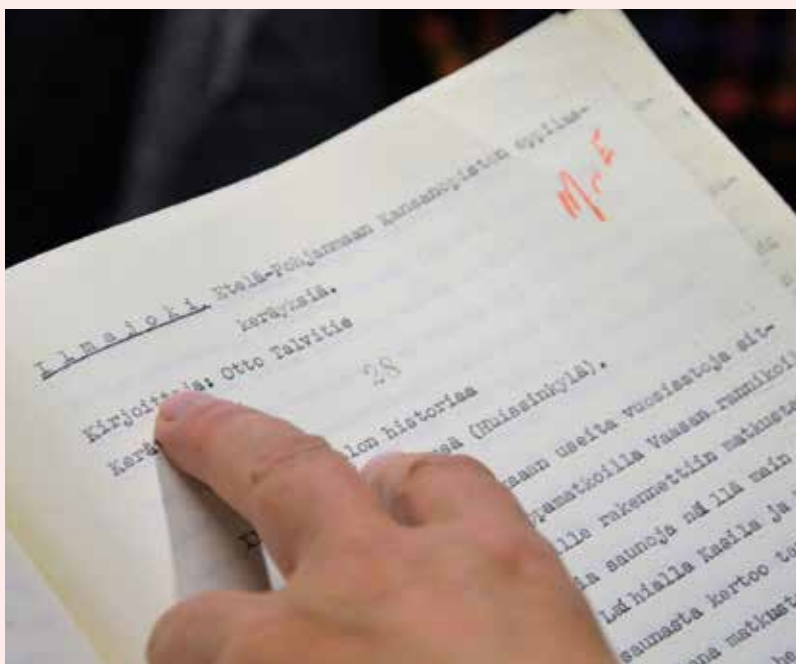
Vierailun loppuksi kiitimme opastamme Sirkka-Liisa Mettomäkeä erittäin mielenkiintoisesta vierailusta ja hetkestä suomalaisen kulttuurin ytimessä. Kylläpä olivat viisaita, nuo 12 miestä melkein 200 vuotta sitten, kun Seuran perustivat! ▼

Lisätietoa Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta, verkossa olevasta aineistosta ja tulevista tapahtumista sivulla www.finlit.fi.

Arkistihuoneesta löytyi niin tavallisten kansalaisten kuin tutkijoiden aineistoja.

Mettomäki esittelee arkiston aarteita.
Kuuntelemissa mm. Anita Molin.

Kansanperinteen keräilijä Samuli Paulaharjulle on omistettu kokonaan oma hyllökkönsä.

Pauliina Rauhala katsoo lestadiolaisuutta sisältä päin

Pauliina Rauhala yllätti lukevan kansan esikoisteoksellaan Taivaslaulu, jota myytiin peräti 70 000 kappaletta. Kirjasta tehtiin myös näytelmäsovituksia ja se herätti vilkasta keskustelua.

Nyt Rauhala on tehnyt toisen kirjan Synninkantaja, samasta aihepiiristä lestadiolaisuudesta, joka on hänelle omakohtaisesti tuttu alue. Romaani sai juuri Finlandia-ehdokkuuden.

Pauliina Rauhala kirjoittaa vanhalestadiolaisuudesta siinä muodossa, kun hän on sen itse kokenut. Kirjassaan Synninkantaja hän palaa nelisenkymmentä vuotta taaksepäin, kun tiukkapipoisimmat saarnamiehet valtasivat liikkeen.

- Tartuin taas aiheeseen epäroiden, mutta edellisen kirjan teeman jatkaminen tuntui minusta oikealta. Kirjoittaessani välillä kyseenalaistin, että kannattaako tätä tehdä. Käyn aina kirjoittaessani päässäni kriittistä arviota kirjoituksestani, muusta en tiedä.

Rauhalan aihealue on vanhoillis-lestadiolaisuus, josta hän kirjoittaa tarkasti ja rohkeasti. Hän ei kuvaa asioita ulkopuolelta, vaan liikkeen sisältä. Hän on kasvanut aikuisiäälle asti liikkeen piirissä ja sen huomaa. Kieli, tavat ja kulttuurinen ympäristö on juuri oikein kuvattu. Kirjan kielessä on dokumenttia, runoa, saarnaa, tajunnanvirtaa. Pätevää tekstiä.

- Kuvaan asiat niin kuin olen ne kokenut ja nähnyt. Kirjojeni vastaanotto on ollut moninainen. On ihmisiä, jotka ovat pahoittaneet mieleni kertoessani asioista, joista heidän mielestään tulee olla puhumatta. On ollut kuitenkin helpottavaa, että on tullut myös paljon hyvää palautetta. Liikkeen piirissä elää hyvin erilaisia ihmisiä, vaikka usein heitä pidetään hyvin yhteinäisenä joukkona.

Joskus Rauhalan kerronnan suoruus ja rehellisyys suorastaan hämmästyttävät. Hän ei kuitenkaan rienaa, vähättele eikä pilkkaa uskonihmisiä.

Hän avaa tiukkarajaisessa piirissä tapahtuvia ahdistavan kipeitä asioita, mutta myös yhteisöllisyyden kauneutta. Demonit ja enkelit saavat kumpikin osansa.

- En halua antaa yksiulotteista tai mustavalkoista kuvaa vanhalestadiolaisista ihmisistä. Tämä ei ole raportti, vaan kaunokirjallisuutta. Olen pyrkinyt kaunokirjallisuuden keinoin kertomaan liikkeen piirissä olevista absurdeista piirteistä, mutta välittänyt myös lohdullisia sävyjä. Pyrin kääntelemään kolikon molempia puolia.

- Synninkantaja-romaani sijoittuu pieneen pohjalaiseen kylään. Tarkkasilmäinen löytää yhtäläisyyksiä todellisuuteen, mutta kirjailija vakuuttaa, että tarina ja kaikki henkilöhahmot ovat fiktiivisiä.

Rauhalan kirjoissa kuvataan paljon vallankäyttöä, mutta myös rakkautta. Vanhoillis-lestadiolaisuudessa valta menee suoraan ihmisuhteisiin, julmimmin jopa parisuhteeseen. Valtasuhteista perheessä on kirjoitettu paljon, mutta tässä kuvataan valtaa, joka tulee parisuhteen ulkopuolelta, taholta joka haluaa määritellä esimerkiksi naisen kehon.

Toisten asioihin sekaantumisen oikeus on uskon yhteisössä kovin mutkikas ja eräissä ta-

pauksissa hyvin raskas. Tiivis yhteisö antaa oikeuden määritellä kuka on oikeassa, kuka taas väärässä ja syntinen. Paljaimmillaan oikeassa on vain Suomen Rauhanyhdistysten keskusyhdistys ry.

- Seurakunta on tarkasti määritelty ja se perustuu uskoon, että vain tämä joukko pelastuu. Kaikki tähtää oikeaoppisuuteen, oikeastaan Jeesuksen toiseen tulemiseen, joka on jo lähellä. Kiinteä uskonnollinen yhteisö on vuorovaikutusta yksityisyyden ja yhteisöllisyyden välillä. Säännöt ovat tiukat ja yhteisö määrää mitä ihmisen pitää olla ja mitä ei saa olla. Silloin oman minuuden löytäminen saattaa tuottaa ongelmia, ainakin se on pitkä tie.

Martta-kerho ja metsästys kielletty

Synninkantajissa eletään 60-70-lukujen vaihdetta, jolloin lestadiolaisliike oli eräänlaisessa kriisissä. Rauhalan mukaan sitä voi kutsua laajan hengellisen väkivallan aalloksi. Liikkeeseen astui saarnamiehiä, jotka reunustivat liikkeen säännöt uusiksi, syytösten, ristiriitaisuuksien ja kieltojen ketjuksi. Heidän pitämässään hoitokokouksissa yleisön eteen astuu ihminen kerrallaan. Siinä heille ladataan synnit ja syytökset karnealla tavalla, lapsia

myöten. Hoitokokoukset olivat tuomioita jakelevia julkisia ja sielunhoidollisia tilaisuuksia, joiden tarkoitus oli arvioida ja korjata ihmisen uskon-elämää. Moni koki ne nöyryyttävinä.

Saarnamiehet haluavat määräysvallan ihmististä ja heidän elämästään. Välillä lukija miettii ovatko heidän sorvaamansa säännöt vitsi vai kiusantekoa. Kyllä, ne ovat karmeaa totta heille, jotka joutuvat esimerkiksi hylkäämään vaimonsa, jonka synty on kirkkokuorossakäynti tai asiointi vääränlaisessa kaupassa.

Saarnamiehet antavat seurakuntalaisille tarkat ohjeet, kuinka olla ja elää: Älä tervehdi uskotonta äläkä osallistu epäuskoisten pappien tilaisuuksiin. Älä laula kirkkokuorossa, älä käy E-liikkeessä tai kansalaisopiston piireissä. Älä toimi maatalousyhdistyksessä tai Martta-kerhossa. Rangaistus tulee, kun oli tunnustanut käyneensä bingoissa. Nuorten miesten tulee lopettaa metsästysharrastus ja erota metsästysseurasta. Kiellettyjä ovat myös seurakunnan retket, kirkon pyhäkoulumateriaalin käyttö ja vääräuskoisten pappien saarnojen kuuleminen. Erityisesti varoitetaan yhteistyöstä muiden uskontojen kanssa eli ekumeniasta. "Pahasta on ekumenia, jossa Jumalan rakkauden nimissä pyritään yhdistämään eri oppisuunnat. Väärä jumalisuus rakentaa ekumeenista yhteyttä. Vioittuneet oksat on armotta karsittava pois".

Tuntuu, että saarnamiesten mielestä kaikki kiintymys ajalliseen on pahasta. Opin mukaan "elämä on vain eteinen ja käytävä Jumalan häähuoneeseen, jossa ilo on täydellinen ja murhe iäti pois. Miksi ikuista ei jaksaisi hetkiä odottaa". Jeeshan on jo tulossa.

Saarnamiehet testaavat esimerkiksi nuoren Aurooran uskoa korostaen, että hänen syntinsä johtavat tansseihin, tanssiopetukseen, elokuviin, teatteriin, kapakoihin, ehkäisyvalistukseen ja ehkäisyvälineisiin. Synti vie "rämpytysmusiikkiin, alkoholiin, huumeisiin, irstailuun ja heikumallisiin menoihin. On kyse heräätkö elämään vai vajotko kuolemaan, pääsetkö taivaaseen vai joudutko helvettiin", he opettavat.

- Toki konservatiiviset tulkinnat elävät ja voivat hyvin, mutta moni sääntö on tänään liudentumassa. Tiedonvälityksen murros ja kaupungistuminen vaikuttavat, ettei uskonpiirissä eläviä pystytä enää eristämään muusta maailmasta.

Neljä näkökulmaa uskoon ja elämään

Kirjan siteeraamassa vuonna 1978 pidetyssä tilaisuuden alustuksessa on elämänohjeita, joissa varoitetaan myös rahanhimosta, seksistä ja tuosta pirunmaisesta kapistuksesta televisios- ta! "Vartijan tulee olla valpas ja raitis, sillä viholin- nen käyttää salakavalina keinoja eksyttääkseen

Siionin muurin vartijat. Maailma juoksee rahan- himon, bingon ja muiden rahapeliä perässä. Jumalan luomasta sukupuolielämästä on tehty seksin epäjumala. Muka sivistyksen tarve on mennyt niin pitkälle, että television palvonta lumoa ihmismielen ja synnintunto unohtuu. Siel- lä istutaan missä pilkkaajat istuvat."

Televisio oli tuolloin uusi kapistus ja erityi- sesti piikki lestadiolaisten lihassa. Jo 1966 keho- tettiin "paikallisia rauhanyhdistyksiä erottamaan puhujan tehtävistä ja luottamustoimista ne, jot- ka ovat television hankkineet. Uskovaisten las- ten opetuksessa ei saa käyttää televisiota eikä opetusfilmejä missään muodossa. 1976 otettiin virallinen kanta koulutelevisiota vastaan. Televi- sio palvelee silmät ja korvat täyteen Sodoman ja Baabelin saastaista elämää ja saa meidät unoh- tamaan mitä varten meidät on luotu. Synnin ra- ja himmenee meiltä tässä loassa".

- Kirjani ei ole totuus, vaan tarina. Oikeaa absoluuttista totuutta ei ole. Neljän henkilö- hahmon näkökulmasta, neljä näkökulmaa us- koa ja elämää. Pienen pojan Aaron isoisä Tais- to on saarnamies, hänen isoäitinsä on lempe- ämpi Aliisa ja hänen tyttärensä Auroora kurkot- taan jo liikkeestä pois, rakastumalla liikkeen ulko- puoliseen nuorukaiseen. Ja kaikkea tarkkailee pikkuinen Aarno, joka haluaa taipua kaikkeen näistä ja lapsen silmissä ristiriita ahdistaa ja ma- senttaa, Rauhalta kertoo.

- Uskonyhteisöä muistellessa on mahdollis- ta kuulla aivan erilaisia tarinoita täsmälleen sa- masta ajasta ja paikasta. Kokeminen ja eritoten muistaminen voi olla erilaista, jopa vastakkais- ta. Kuka muistaa oikein ja kuka väärin. Mikä on minulle totta, se ei välttämättä ole sinulle totta. Tästä käydään keskustelua jokaisen muistelmateoksen äärellä.

Kirja alkaa Taisto-papan kuolinvuoteelta. Hän muistelee elämänsä raihnaisena, sokeutuneena ja liikuntakyvyttömänä. Hänen mielensä on täynnä epävarmuutta ja anteeksiannon py- telyä. Mitä hän on tehnyt väärin itseään vas- taan suojellessaan yhteisönsä oikeaoppisuutta ja sääntöjä.

- Synnit, niiden tekeminen tai tekemättä jät- täminen voi olla vallankäytön keino. Synneillä testataan ihmisen uskollisuutta omalle yhteisöl- le. Vain oikeaoppisille kuuluu armo ja anteeksi- anto. Muille rankaisu ja yhteisöstä eristäminen. Uskonyhteisön rajat ovat ahtaat. Ellei joku tot- tele meidän sanaamme lähetykskirjan kautta, niin merkitkää se ja alkää kanssakäymistä pitä- kö hänen kanssaan. Tästä on kysymys, Rauha- la selvittää.

Valitut ja kadotetut

Kirjan kiinnostavin henkilö on pikkupoika Aaron, joka menee ristiriitaisista signaaleista täysin se-

kaisin. Aaron rakastaa syntisaarnoja pauhaavaa isoisäänsä, joka vie mukaville kalaretkille. Mutta hän rakastaa myös lempeää isoäitiään, joka on opettanut hänen kuuntelemaan Bachia, ymmär- tämään kauneutta ja avaraa ajattelua. Hän katsoo kaikkea vilpittömin, ennakkoluulottomin silmin. Herkkä ja älykäs poika kokee lopulta kuinka eri- laisten käsitysten jännite murtaa lapsen. Hänen on mahdoton sovittaa rakastamansa sarjakuva- sankarit ja papan sarjakuvat tuomitsevat saarnat, "saarnaajapapan käsi nousee kuin haavoittunut eläin anelemaan armoa, ja minä värähdän, kun ajattelen saalistajaa, joka vaanii pappaakin. Käsi ei ole nyrkissä kuin Teräsmies eikä kannan pääkallo- merkkiä niin kuin Mustanaamio. Ei kai minulla ole hätää, kunhan jaksan pysyä uskovaisena" Aaron pohtii tuskaisena.

Aaronin on vaikea käsittää "miksi miljoonien lasten joukosta juuri minä olen valittu ja Jumalan suojeluksessa, eikä minun tarvitse pelätä kommunisteja, eikä ydinpommia, ei Venna- moa eikä öljykriisiä, ei edes peltojen paketoitua. Ja vaikka maailmassa vallitsee kylmä sota, minä en pelkää enkä palele".

Aliisa ei luovu kirkkokuoroharrastuksestaan ja sen takia hänen on lopulta lähdettävä kotoa, jätettävä aviomies, lapset ja koko elämänpiiri. Hän ei saa edes tervehtiä heitä. Rakkaus muut- tuu kaipaukseksi, mutta paluuta menneeseen ei ole. Kukaan ei oikeastaan olisi halunnut luopua kenestäkään, mutta pelko on kasvanut rakkaut- ta suuremmaksi, kuten Aliisa toteaa.

Aaronille on ylitsepääsemätön paikka, kun rakasta mummoa ei enää ole, hänet on julis- tettu kadotetuksi, elävänä henkensä menettä- neeksi, kuolleeksi ilman hautajaisia. "Nyt en voi enää pyöriällä punaiseen mökkiin ja kysyä neu- voa, kun en ymmärrä. Aaron silppuaa mummol- ta saadut kultaakin kalliimmat Bachin musiikki- kasetit, koska niillä ei ole merkitystä enää ilman mummia. "Se on musiikkia, jota en halua enää ikinä kuulla". Myös Taisto kärsii yksinäisyydestä ja miettii: "Hyvä Jumala, miten minusta on tul- lut tällainen?"

Elämä seurakunnassa jatkuu. Heikot oksat poistetaan ja Aaronin elämä päättyy traagi- sesti. Silti usko pysyy, yhä jäykempänä, tarkka- rajaisempuna. "Rauhanyhdistyksen alueellinen sielunhoidollinen neuvonpito on asia, jossa pai- kalle on kutsuttu kaikki Siionin jäsenet. Syn- nin tulva on lopunajan maailmassa suuri. Epä- uskoisia ihmisiä ei kiinnostaisi iäisyysasia vaan syntimeno. Pyhä henki ei asu saataisessa sydä- messä. Ja ellei joku usko sanaamme lähetyk- sikirjan kautta, alkää kanssakäymistä pitäkö hä- nen kanssaan. Aikaa ei ole jäljellä paljon."

Tällaisessa maailmassa on helppo elää, mut- ta jos ahdistaa, on ulkopuoliseksi joutuminen voi olla vaikeaa ja julmaa. ▼

Kalevi Rikkinen – palkittu tiedemies ja tietokirjailija

Kulttuurimaantieteen emeritusprofessori **Kalevi Rikkinen** palkittiin kesäkuussa Suomen tietokirjailijat ry:n vuoden 2018 Wareljus -palkinnolla. Tällä tunnustuksella haluttiin nostaa esiin hänen poikkeuksellisen tuotteliais, jopa eläkevuosinakin jatkunut, tietokirjailijan ura. Hänen tuotantoaan palkinnon myöntänyt lautakunta luonnehti merkittäväksi kappaleeksi suomalaisen tietokirjallisuuden historiaa.

Kalevi Rikkinen on maantieteilijä ja Helsingin yliopiston kulttuurimaantieteen emeritusprofessori. Hän on kirjoittanut lukion oppikirjoja, yleisiä tietokirjoja sekä tieteellisiä tutkimuksia. Yliopistotyönsä ohella Rikkinen on toiminut paljon myös luennoitsijana ja Etelä-Pohjalaisessa Osakunnassa mm. inspektorina.

Hän on ollut Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n jäsen aina 1960-luvulta lähtien ja osallistunut aktiivisesti yhdistyksemme tapahtumiin. Selvitettiin millaisesta jäsenestämme on kysymys.

Wareljus-palkinnolla halutaan palkita laajasta ja korkealaatuisesta tietoteostuotannosta ja merkittävästä vaikutuksesta suomalaiseen tietokirjallisuuteen. Palkinto on nimetty ensimmäisenä varsinaisena suomenkielisenä tietokirjailijana pidetyn kirjailijan ja papin **Antero Wareljuksen** (1821–1904) mukaan.

Kalevi Rikkinen syntyi Pietarsaareissa vuonna 1936. Pian perhe muutti ratavartijaisän **Vilho Rikkisen** työn perässä Seinäjoen lähelle Nurmmon Paukanevalle. Isän elämä kuitenkin katkesi yllättäen järkyttävään onnettomuuteen työtehtävissään joulun alla 1938 Kalevin ollessa vasta runsaat kaksi vuotta vanha. Kalevi on koonnut isästään julkaisun, joka perustuu isän aikalaisilta saatuihin kertomuksiin, valokuviin ja dokumentteihin. Tällä tavoin hän on pystynyt vastaamaan usein hänelle esitettyyn kysymykseen ”Muistatko jotain isästäsi?” Kirja kertoo paljon.

Kouluvuodet sujuivat Seinäjoella niin, että Kalevi pääsi ylioppilaaksi Seinäjoen lyseosta vuonna 1956. Hänen jatko-opintojensa suunnitelmat olivat opiskelu joko

Poikavuosien kokemukset

isoäidin hoivassa

nostavat sieltä imetyn

aineettoman perinnön

suureen arvoonsa.

Kalevi Rikkinen esittelee isästään kokoamansa kirjan sisällöstä kuvaa, jossa hän on isänsä resiinan kyydissä 2-vuotiaana. Jokaiselle on tärkeä tuntee ja tietää omat taustansa ja lähtökohtansa.

metsänhoitajaksi tai maantieteilijäksi. Näihin suunnitelmiin vaikuttivat kouluaikeiden innokas suunnistusharrastus ja kiinnostus karttoja kohtaan. Kun kaveripiirissäkkin oli vastaavaa kiinnostusta, ohjasi sekin valintaa maantieteen opiskeluun. Haaveitaan metsänhoitajaksi hän sai testata ja koetella olemalla 15–16-vuotiaana koulu-poikana metsätöissä Ruotsissa.

Tutkinnot Kalevi suoritti niin, että hän väitteli tohtoriksi Helsingin yliopistossa vuonna 1966. Väitös käsitteli eteläpohjalaisten taajamien rajaamista. Hän kertoo työtä valmistellessaan kiertäneensä kaikki silloiset Etelä-Pohjanmaan pitäjät mopedilla kerätessään aineistoja työtä varten.

Etelä-Pohjanmaa ja sen väki tulivat kovinkin tutuiksi. Kalevi osallistui 1960-luvulla Otavan Suurten tietosanakirjojen kirjoittamiseen erityisesti maantieteellisten sisältöjen osalta.

Kysymykseeni, liittyvätkö kiinnostus matkustami-

seen ja maantieteen tutkimus toisiinsa, Kalevi kertoo, miten koulun maantieteen opettajan radioamatööriharrastus ruokki tiedonnälkää uusista maista ja alueista maailmalla silloin, kun matkustaminen ulkomaille vielä 1950- ja -60-luvuilla oli aika harvinaista.

Matkoistaan maailmalle Kalevi mainitsee vuoden mittaisen tutkimusmatkan Yhdysvaltoihin 1966–1967. Tärkeä tämä matka oli senkin vuoksi, että sinä aikana hän oppi englannin kielen. Hänen kouluaikanaan vieraista kielistä merkittävin oli saksan kieli ja saksan kielellä Kalevi opiskeli ja teki monet tutkimustyönsä. Saksan kieli oli tarpeen, kun Kalevi suuntasi 1960-luvun lopulla Unkariin useaksi kuukaudeksi ja tutki siellä kyläyhteisön kehitystä. Monet maat ja maanosat ovat tulleet tutuiksi maantieteilijälle vuosien myötä, mutta hieman on jäänyt kaipausta vielä Latinalaiseen-Amerikkaan ja Afrikkaan.

Kalevi on kirjoittanut maantieteen alaan kuuluvia tieto- ja oppikirjoja suurelle yleisölle, yliopisto-opiskelijoille ja koululaisille. Kouluil-

le suunnatuista oppikirjoista tärkeimmäksi tuli Lukion maantiede, joka uudisti maantieteen opetusta. Koulukirjoissa hän on tehnyt yhteistyötä vaimonsa, emeritaprofessori **Hannele Rikkisen** kanssa. Maantieteen kirjojen sisällön kehityksestä he painottavat, että tiedon valtava lisääntyminen ja tiedonvälityksen välineiden muutokset heijastuvat myös siihen, miten maantieteestä kirjoitetaan. Nykyään käsitellään enemmän kokonaisuuksia aiempien yksittäisten valtioiden kuvausten sijaan ja maantiedosta on tullut maantiedettä.

Monien Helsingin yliopistossa olleiden vastuullisten hallinto- ja luottamustehtävien lisäksi Kaleville on ollut hyvin tärkeä Etelä-Pohjalainen Osakunta. Opiskeluaikoina tietenkin siellä tapasi tuttuja ja mikä tärkeintä sai puhua omaa ja oikiaa kieltä ”pohojanmaan murretta”. Osakunnan inspektorina Kalevi toimi vuosina 1976–1985. Näinä vuosina vuosikymmenen alun poliittisuus osakunnassa alkoi rauhoittua ja vanhat arvot palasivat vähitellen. Senioreillekin taas annettiin oma sijansa ja arvonsa.

Eteläpohjalaisesta taustastaan Kalevi toteaa painokkaasti ”Se on keskeinen ja merkittävä”. Äidin koti Korttesjärvellä nousee isoon rooliin. Varsinkin poikavuosien kokemukset isoäidin hoivassa nostavat sieltä imetyn aineetoman perinnön suureen arvoonsa. Kalevi kertoo, että opiskeluaikana ja työurankin aikana ei tarvinnut hävetä Etelä-Pohjanmaan murretta yliopiston maantieteen laitoksella. Pikemminkin se oli etu ja kannustin eteenpäin. Hän ker-

Kalevi Rikkinen innostuu esittelemään kirjahyllystään paksuja sidottuja kansioita hänen tutkimuksista ja julkaistuista tietokirjoituksistaan. Kyllä kirjahyllystä löytyvät vielä myös ne Otavan ja muiden Suuret Tietosanakirjatkin.

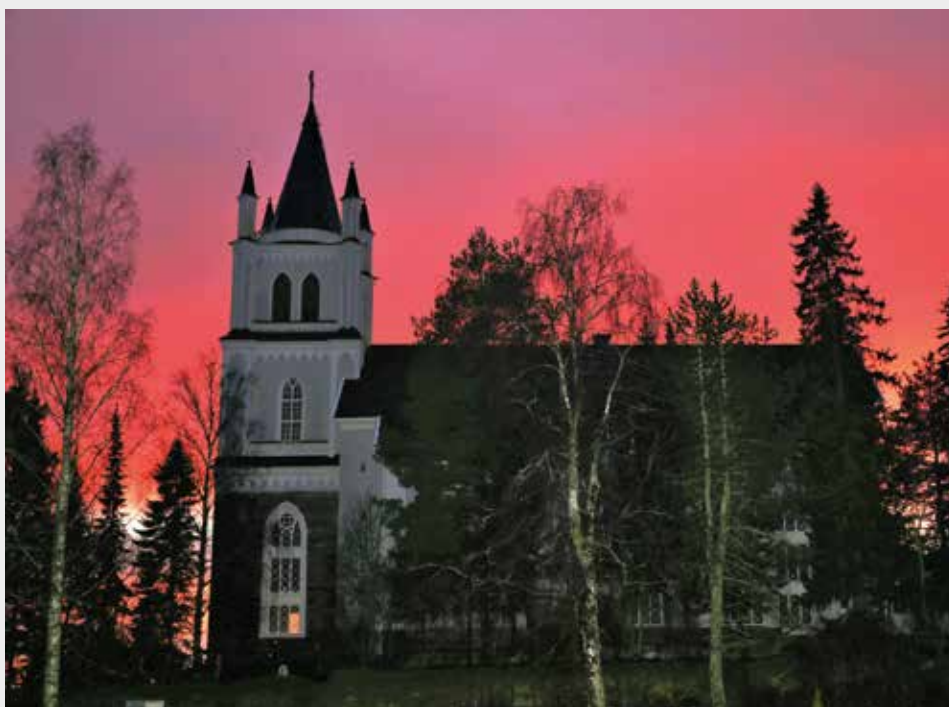
Warelius-palkinnon kunniakirjassa tuodaan esiin Kalevi Rikkisen poikkeuksellisen pitkä ja tuottelias tietokirjailijan ura.

too esittäneensä useallekin gradun tekijälle kysymyksen ”Mistä sä oot kotoisin?” Vastauksethan me tiedämme.

Meidän yhdistykselle, Helsingin Eteläpohjalaisille, Kalevi antaa suuntaa sanomalla, että Plari luetaan kannesta kanteen. Edelleen hän pitää yhteistyötä yhdistyksemme ja Etelä-Pohjalaisen Osakunnan Senioreiden kesken tärkeänä.

Kun sitten kysyn, että ”Miltä tuntuu saada huomionosoitus tässä vaiheessa?” Kalevi pitää sitä toki innostavana ja asiana, joka riemastuttaa. Hän lisää kuitenkin ”Yhtä innostavia ovat olleet suunnistuskilpailujen piirimestaruudet” Ja niitähän Kalevilla on eri aikakausilta todella paljon. ▼

Teksti: Jaakko A. Ojala. Kirjoitus perustuu Kalevi Rikkisen haastatteluun ja hänestä kertoviin lähteisiin.

Ylistaron kirkko joulupäivänä. Kuvaaja Pentti Niemi.

Osakuntalaisten kanssa Sveitsissä

Helsingin yliopiston Etelä-Pohjalaisella osakunnalla on paljon ystävyysjärjestöjä sekä Suomessa että ulkomailla. Merkittävin niistä sijaitsee eteläisessä naapurissamme Virossa, Tartton kaupungissa. Tartto on hyvin perinteikäs yliopistokaupunki, jonka opiskelijajärjestön Eesti Üliõppilased Seltsin kanssa solmimme ystävyyssopimuksen yhdessä Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan kanssa yli 90 vuotta sitten. Muita ystävyysjärjestöjä on muun muassa Tanskassa, Ruotsissa, Latviassa sekä Saksassa.

Tänä syksynä olimme kuitenkin saaneet kutsun täysin uudelta taholta Keski-Euroopasta. Sveitsiläinen opiskelijajärjestö Fribourg Activitas Fribourgista lähetti kutsun tulla heidän luokseen vierailemaan ja osallistumaan toisen opiskelijajärjestön 100-vuotisjuhliin. Olimme hieman yllättyneitä kutsusta, mutta myöhemmin selvisi, että heidän järjestönsä puheenjohtaja oli ollut pari vuotta sitten tekemässä vaihto-opintoja Helsingissä. Tällöin hän oli tutustunut erääseen epolaiseen jäseneseen, ja nyt he päättivät kutsua meidät kylään.

Lopulta meitä lähti kolme edustajaa kohti Keski-Eurooppaa lokakuun alku puolella viettämään viikonloppua paikallisten opiskelijoiden keskuudessa. Jo ennen matkaa oli tunnettavissa pientä jännitystä, sillä meillä ei ollut kunnollista käsitystä paikallisesta opiskelijakulttuurista tai siitä, miten kolme nuorta pohjalaista miestä siellä pärjäisi.

Paikalle päästyämme koimme jotain mihi suomalaiset eivät ole ehkä aina tottuneet: suuren vieraanvaraisuuden ja ystävällisyyden. Fribourg on suhteellisen pieni yliopistokaupunki, jossa asukasluvun ollessa vajaa 40 000. Heti alkuun huomasimme, että paikalliset ottivat meidät vastaan kuin olisimme tuntenee toisemme koko elämäme ajan.

Ensimmäisenä iltana pääsimme tutustumaan isäntäjärjestöme jäseniin ja paikalliseen opiskelijakulttuuriin. Perusajatus toiminnassa on sama kuin meillä kotosuomen järjestöissämme: vietetään aikaa ja pidetään hauskaa hyvien ystävien kanssa.

Toisen päivän aikana tutustuimme kaupunkiin sekä sen lähiympäristöön. Itse kaupunki on todella kaunis, idyllinen ja historiallinen. Eivätkä kelitkään olleet mistään pahimmasta päästä, päivisin lämpömittari oli lähem-

Fribourgissa juhlittiin näyttävästi kahden opiskelijajärjestön taivalta. AV Fryburgia täytti 100 vuotta ja GV Zähringia peräti 175 vuotta. Epolaisia edustivat valkolakeissaan Niko Kangasniemi, Joonas Saarela ja Sami Hasunen.

pänä 20 astetta kuin 15 celsiusta. Päivän päätteeksi koitti itse pääjuhla, kun toinen paikallinen opiskelijajärjestö, AV Fryburgia, täytti 100 vuotta sekä toinen järjestö, GV Zähringia peräti 175 vuotta. Kuten arvata saattaa, juhlallisuudet olivat suuret. Koko edeltävä viikko oli sisältänyt ohjelmaa joka päivä ja kaikki huipentui nyt perjantaina pääjuhlan muodossa. Pääjuhlassa kaikki paikalliset opiskelijajärjestöt olivat edustettuina lippuineen ja airuineen. Juhlissa oli ainakin 100 osallistujaa, ja se sisälsi niin laulamista, syömistä ja juomista. Lisäksi paikalla pidettiin puheita ja puheenvuoroja.

Kun perjantain juhlimisesta oli selvitty, oli lauantaina vuorossa paikallisten tapojen mukaan kirkkomessu. Tämä katolinen messu oli myös hyvin juhlava ja opiskelijapainotteinen, ja siellä muun muassa vihittiin AV Fryburgian uusi lippu käyttöön. Messun jälkeen kirkon takapihalla oli aperitiivi, jossa nautittiin paikallista kuohuviiniä sekä juhlistettiin vielä järjestön uutta alkavaa 100-vuotistaivalta. Näiden

juhlallisuuksien jälkeen pääsimme vielä nauttimaan isäntäjärjestöme kanssa aitoa paikallista fonduetta vuorille.

Vaikka paikallisillakin järjestöillä on paljon ystävyysuhteita muihin kaupunkeihin ja ehkä muihin maihinkin, oli meidän kaltainen vierailu siellä harvinaisuus. Sen huomasi, kun monet ihmiset tulivat kysymään, mistä päin Sveitsiä me tulimme. Vastatessamme olevamme Suomesta Helsingistä, ei kukaan ollut uskoa. Kaikki olivat kovin otettuja siitä, että olimme jaksaneet matkustaa näinkin pitkän matkan. Me taas koimme koko ajan suurta kiitollisuutta siitä, että olimme etuoikeuttajia pääsemään kokemaan tällaista kulttuuria ja vieraanvaraisuutta yli 2000 kilometrin päähän Helsingistä. Nyt odotammekin kovasti jo maaliskuuta, että pystymme kutsumaan heidät puolestaan meille vierailulle. ▼

Kirjoittaja toimii Helsingin Eteläpohjalaisten hallituksessa EPO:n edustajana.

Pyhäkoulusta jäi mielehen kaikki muu paitti sanoma

Tyriäsin multikokkia (kylmä ullakko, jossa maa-lattia) joulun alla. Levitin kamarin laattialle kymmenen Helsingin Sanomaa ja rupesin töihin.

Kaikkia maan ja taivahan väliltä vanhas-taloosta löytääki – kaasunaamarin käyttö-ochojeesta pyhäkoulutauluihin puhumattakaa äireen päälyskengistä ja tärin Wettwroffilla tekemistä pyrypellihousuusta, oikiastansa aluushamehesta, jonka takana oli luukku, jonka sai knapiilla kiinni.

Ei vetoketju kauhian vanha keksintö oo, ei eres knappi. Aluusverhas oli kaksi aluusta asti itte tehtyä lankaknappia. Ku ne aukaasi, luukku aukas.

Äireen ja isän häälahajakiria Avioliitto oli sakiana raamatunlauseeta. Äireen käsialalla oli kirianmerkkinä lauset, joka alakoo syränten rakkaudesta ja jatkuu raamatunlauseena. Unettavan kirian oli nuorelleparille lahajoottanu vanha-piika kunnalliskorin johtaja. Ei kumminkaa olu kirian syytä, jotta vanhempieni avioliitto meni päin seiniä.

Harijunmäen koululla pirettihiin 50-luvulla tyttökerhua ja muistan jo ensiluokkalaase-na imehrelleheni tyttötyöntekijä Kyllikki Ojalan hankalaa ammattia. Ensimmäinen sen piti polokkia Rinnalta (keskustasta, rintamailta) kymmenen kilometriä meidän kylälle, josta se jatkaa pyörällä valistamahan mukuloota vielä kuus kilometriä

seuraavahan kylähän. Pimiänvihkas se joutuu vielä pyöräälemähän peräkylästä kotia. Ei saanu Vaivaastennevalla (suosta kuivatut pellot, joita halkaisi kolmen kilometrin suora tie) palio peliätä mörköjä!

Pyhäkoulusta piisaa muistoja monelta vuodelta. Vanhimmat raamatunkuvat oon liimannu 1954, mutten tiedä, mitä varte pientä vihkua on aliettu täyttää peräpästä.

Pyhäkoulutauluja mulla on ku kunniakirioja. Johonaki Jeesus ympyröötihiin lampahilla, toisena vuonna kukiilla tai tähärillä. Yhyrestä kerrasta sai liimattavaksi yhyren pikkukuvan.

Pyhäkoulunopettajia meidän kyläs oli puolentusinaa ja vooro kierti näiren kotona, meillä kans. Ku askarehet oli tehty, tupa siivotu ja lavittat kannettu puoliympyrän muotohon, rupes kymmeneltä piha täyttymähän mukulioosta, kuka suksilla, kuka kelekalla. Tunnelma oli harras jo senkin tähäre, jotta meidän äitee oli sinä aamuna malttanu ottaa kaarin (essun) pois.

Harras uskovaanen, mutta mukuloolle liika-ki harras, oli yks naimatoon tati, joka muistutti, kuinka hyvä presitentti Kekkonen meillä oli. Kuvaki oli seinällä, jos kaikki ei muuten muistanu.

Äänen värinä lähti ku jotaki epäviireesestä soittimesta. Kotona yritin sanua, jotteihan mun tarvinnu joka kerta käyrä niin kaukana pyhäkoulus, mutta äitee sai asiahan vähä siihen

kettä sanomalla, jotta pyhäkoulunopettaja piti saarnapyhäkoulun.

Voi kuinka pelekäsin yhyres paikas, ku sinne oli pyyretty helluntailaasten tilaasuutehen ja me noloot menimmä. Suit sait saarnaaja levitti siunaavat kädensä etupenkis istuvan äireen päälle. Ajattelin, jos se vierähän jokirantajan kastettavaksi, kuinka niin pienikokoosen ihmimisen pää pysyy pinnalla. Siihen aikahan uskonlahkosta käytettiin nimiä kasturit.

Kaikkeen vanhimmasta pyhäkoulunopettajasta tykkäsin niin palio, jotta koulumatkalla käyyn opettelemas sen työnä uusia käsityömallia. Pienes kamaris oli päästä veretävä sänky petattu kireelle näyttäväksi keoksi. Klasin ääres me pyöritimmä vartahia (puikkoja).

Täti oli aina flantrannu (laimentanu) pöydän kulumalle mehua kannuhun ja mariamehu tuntuu oikeen helemeelevän ku nosti klasin huulillensa.

Koulun likillä olovan pyhäkoulupaikan muistan parahite siitä, jotta taloos oli kylän sonni. Aika useen saimma tryykätä klasille töllistelemähän jotaki taluttamas lehemää sinne päin. Melekeen joka taloos oli kurmuja eikä vasikoota tulilu ilman aikojansa. Meiltä lehemä narun peräs oli käveltävä Larvalahan kolome kilometriä. ▼

PÖYRÖÖT-POHOJALAASSARJAKUVA

Käytihin Ruottis Tangoristeilyllä!

Tukholman kaupungintalo näkyy ylväine torneineen Vanhankaupungin (Gamla Stan) sillalta nähtynä.

Kuninkaanlinna on iso ja monumentaalinen rakennus Tukholman sydämessä.

Helsingin Eteläpohjalaisten murrekilpailun raati kokoontui laivalla valitsemaan voittajat. Kuvassa vasemmalta: Helena Pyhälähti-Räisänen, Anita Molin, Ritva Viitamäki, Jaakko A. Ojala, Antero Tala, Raija Peltomaa ja Raija Kallio.

Kuninkaanlinnan kirkko.
Kuva Helena Pyhälähti-Räisänen.

Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n jäseniä osallistui **Järviradion Hyvän Olon Tangoristeilylle Helsinki-Tukholma-Helsinki 23.–25.9.** Yhdistyksestämme oli omaakin ohjelmaa laivalla. Järjestimme pikku murrekilpailun ja kerroimme yhdistyksestämme ja sen toiminnasta yleisölle laivan konserttisalissa.

Risteilyllä oli tietenkin paljon eteläpohjalaisia ja väkeä maakunnasta useastakin suunnasta monia bussilastillisia. Laivalla oli väkeä ihan ruuhkaksi asti, ainakin aamiaispöydässä tämän voi todeta.

Tangokuningatar kesältä 2018 **Saana Sassa-li** ja tangokuningas **Jarno Kokko** konsertoivat molempina iltoina viihdyttävällä ja tanssittavalla musiikilla, joka tietenkin sisälsi useita tangoja.

Yhdistyksemme murrekilpailu koostui murre sanojen tuntemisesta ja sananparsien muisteluista. Murre sanoiksi valitsimme ”kleha” (huonokuntoinen), ”holomu” (ahne) ja ”illottaa” (rakennus levenee ylöspäin tai vaate on huonosti kantajansa päällä).

Murresanat tiesi parhaiten **Anja Väli-Torala**. Myös palkitsimme **Marjatta Kiurun** ja **Liisa Kukkulan**. Ykköspalkinto oli taiteilija **Pauli Aukusti Haapasen** akvarelli.

Osuvan sananparren kertoi **Pekka Lassila**. ”Härmäläinen mies oli 10 vuotta linnassa puukotuksesta ja vapautui vankilasta. Hän meni tämän jälkeen ensimmäisen kerran häihin. Häissä lyötiin häntä puukolla lapaluiden väliin ja vielä pyörähytettiin puukkoa kerran haavassa. Vanki sanoi ”Ristus ku teki hyvää pitkästä aikaa”.

Pekka Lassila sai myös **Pauli Aukusti Haapasen** akvarellin. Myös sananparsa osassa palkittiin vielä **Marjatta Kiuru** ja **Heikki Rajaniemi**.

Murrekäräjät osassa Stadin Slangi Seuran edustaja **Marino (Harri) Heinonen** esitti ja haastoi meitä stadin slangilla ja hän lauloi ”Stadin friiduista...”. Palkitsimme hänet tästä haastosta Duudsonit Activity Park-toimintapuiston kahdella vapaalipulla.

Yhdistyksemme apuna murrekilpailun järjestämisessä oli Etelä-Pohjanmaan Murreseura

Krannien edustajana toimittaja **Raija Peltomaa** Kurikasta. Hän kertoi tilaisuudessamme kabinettissa murrepakinoita ja kokemuksiaan työstä toimittajana. Hän avustaa myös kolumnistina Plarin sivuilla. Myös yhdistyksemme edustajat **Anita Molin**, **Antero Tala** ja **Jaakko A. Ojala** kertoivat murteesta ja toiminnastamme vielä kabinettitilaisuudessa.

Jaakko A. Ojalan, **Antero Talan** ja **Raija Peltomaan** haastattelut murteesta ja yhdistyksestämme ovat olleet kuultavana **Järviradion** verkkosivuilla osassa ”Haastatteluita hyvän olon Tangoristeilyltä”.

Tunnelma laivalla oli kotoinen, porukka hyvällä mielellä, eikä merenkäynti haitannut tanssiaskelita hyvän musiikin soidessa laivan konserttisalissa. Tuttuja tuli vastaan ja eri murteiden sekoitus piti sopivasti tunnelmaa yllä Hyvän Olon Tangoristeilyllä, vaikka Etelä-Pohjanmaan murre taisi kuulua ylimpänä. ▼

Verhoilijamestari Oiva Pohjois-Koivisto on kalustanut monta kotia Helsingissä

Kaikki alkoi siitä, kun velipoika lähti huonekalukaupoille Helsinkiin 1960-luvun alussa. **Oiva Pohjois-Koivisto** kotoisin Kurikan Pohjoiskylästä lähti apupoikana mukaan. Aluksi huonekaluja myytiin autoista suoraan helsinkiläiskoteihin. Etelä-Pohjanmaalta lähti joka viikko 20–30 kuorma-autoa huonekalulasteissa ja viikon lopulla tavarat olivat löytäneet oman kodin Helsingissä.

Tuolta ajalta on myös se kertomus, että kannatti mennä asiakkaan oven taakse aamulla aikaisin tai illalla myöhään. Tällöin näet asiakas oli alakynnessä ja herkimmillään oven avatessaan ja kauppoja syntyi.

Oiva Pohjois-Koiviston huonekaluverhoomo -myynti ovat sijainneet jo 50 vuotta, vuodesta 1967 lähtien, Oulunkylässä ja Metsälässä. Toimeksiantoja tulee ympäri Helsinkiä ja Pääkaupunkiseutua, kun vanhoja antiikkihuonekaluja korjataan, kunnostetaan ja verhoiluun uudelleen käytettäväksi.

Käy Oiva vielä tiuhaan Kurikassakin, missä poika asuu ja työskentelee. Kotikylä on muuttunut aikojen myötä. Koivistoja oli ennen siellä paljon ja on niitä vieläkin. Osa isoista maataloista on muuttanut muotoaan ja toimintaansa. Sukunimi Pohjois-Koivisto on perua siitä, että talo sijaitsi ilmansuunnassa pohjoinen, mihin isoisä oli asettunut aikoinaan.

Huonekalujen rakenne ja ominaisuudet kuten jousitukset, pehmusteet, puunkorjaukset ja pintakäsittelyt ovat kyllä muuttuneet vuosien myötä. Nykyaikaisilla materiaaleilla ja kankaila saadaan vanhat, perityt arvihuonekalut uuteen loistonsa ja jatkamaan palveluaan. Niitä voidaan muuttaa tyyliältään tai päivittää värykseltään nykyaikaan.

Oiva on käynyt Teuvan Ammatillisen Kurssikeskuksen verhoilualan koulutuksen, tehnyt kisällikirjan 1977 ja mestarin tutkinnot 1987. Alan koulutus Teuvalla on jatkunut pitkään ja monet alan taitajat ovat saaneet oppinsa siellä.

Oiva on ollut Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n jäsen ihan 1960-luvulta lähtien Teuvalta kotoisin olevan **Pentti Katajamäen** innostamana.

Hän kertoo seuranneensa yhdistyksemme toimintaa erityisesti jäsenlehti Plarin kautta. Oiva toteaa, että ”enemmänkin ja useammin voisi tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistua. Varsinkin kuntavierailut ovat jääneet mieleen ja tietysti Kurikan vierailut.”

Aluksi Helsingissä Etelä-Pohjanmaan murretta piti välttää, Oiva muistaa. ”Enää ei vuosien jälkeen tarvitse välittää”, Oiva kuittaa. Hän kertoo, että ”enemmänkin murteesta on hyötyä kuin haittaa, koska pohjalaisiin luotetaan”. ”Ne pitää sanansa ja sanoo sen, mitä tarkottaa”, Oiva innostuu.

Kysyttäessä, mitä Oiva neuvoisi uudelle alan yrittäjälle Helsingissä, hän opastaa, että parasta olisi aloittaa vanhasta liikkeestä ja panostaa työn laatuun. ”Työn laatu ja luotettavuus ratkaisevat miten pärjää”, tietää Oiva kokemustensa perusteella kertoa. Hän myös luottaa, että hyvin tehtyjen antiikkihuonekalujen arvo ja käyttö säilyvät. ”Vaikka aaltoliikettähän se on, miten nuoret kotejaan sisustavat ja mitä antiikkilehdet kirjoittavat”, toteaa Oiva vakaasti tulevaisuuden näkymistä. ▼

Oiva Pohjois-Koiviston työtilan seinällä komeilee ylemmän ammattitutkinnon Mestarikirja vuodelta 1987.

Kankaat ovat keskeinen materiaali, kun huonekaluja kunnostetaan. Tässä Oiva ihailee Lapualta olevan kangasvalmistajan Annalan kankaita.

Vanha rokokootuolikin saa uuden elämän nykyaikaisella kangaspäilysteellä.

. AYC1

Helsingin Eteläpohjalaiset ry:n hallitus

Jaakko A. Ojala, puheenjohtaja

Aidasmäentie 37 B, 00650 Helsinki
ojalajaa@saunalahti.fi
040-743 7971

**Antero Tala, varapuheenjohtaja,
yrittäjien yhdyshenkilö,
toimitusneuvosto**

sekä ilmoitusvastaava
puh. 09-8881705, 0400 866002
antero.tala@kolumbus.fi

Helena Pyhälähti-Räsänen, sihteeri

Räisäläntie 32 C, 02140 Espoo
puh. 050 5960047
helena.pyhalahti-raisanen@kolumbus.fi

**Suvi Lahdenmäki, Plari-lehden
päätoimittaja, toimitusneuvosto**

puh. 050 3385304
suvi.lahdenmaki@gmail.com

**Anita Molin, järjestelytoimikunta
(tarjoilu kokouksissa)**

anita.molin.hki@gmail.com
puh. 040 7527222.

**Henrik Lamberg, kulttuuri- ja musiikki-
vastaava sekä ohjelmatoimikunta**

puh. 0400 418869
henkkala@gmail.com

**Tarmo Ojaluoma, verkkosivujen
ylläpito ja jäsenrekisterin
yhdyshenkilö, toimitusneuvosto**

Helsingintie 2 E 29, 02700 Kauniainen
puh. 040 5553303 09-5053039
tarmo.ojaluoma@gmail.com

**Vilho Korkeamäki, yrittäjien
yhdyshenkilö**

040 545 8022
vilho.korkeamaki@kolumbus.fi

**Ritva Viitamäki, järjestelytoimikunta
(pitopalvelu, tilavaraus), sekä
pinssien ja adressien myynti**

puh. 040 9118568
ritva.viitamaki@suomi24.fi

Keijo Kiviluoma, ohjelmatoimikunta

keijo.kiviluoma@kolumbus.fi
050-5967 431

**Mikko Hunnako,
yhdistyksen lakiasian konsultaatiot**

mikko.hunnako@kolumbus.fi
0500-707 302

**Elina Tikkala, ohjelmatoimikunta,
toimitusneuvosto, tiedotusvastaava**

elina.helsinki22@gmail.com
050 402 8930

**Hilkka Kotkamaa, toimitusneuvosto,
FB-vastaava**

hilkkakotkamaa@hotmail.com
040-540 5224

Raija Kallio, Kirjanpito ja rahastonhoito

puh. 040 7180410
raija.kallio@futurecad.fi

**Heikki Latvatalo, Yhdistyksen jäsen-
rekisteri ja verkkosivut ylläpito**

Kylänpääntie 50
61450 Kylänpää
puh. 040 545 7410
heikki.lativatalo@gmail.com

**Helsingin yliopiston Etelä-Pohjalaisen
Osakunnan edustaja**

Joonas Saarela
joonas.saarela@aalto.fi

**Muista ilmoittaa muuttunut osoitteesi
jäsenrekisterin ylläpitäjälle Heikki Latvatalolle.
Voit ilmoittaa tietoihisi lisättäväksi
myös sähköpostiosoitteen.**

facebook

[www.facebook.com/groups/
helsinginetelapohjalaiset/](https://www.facebook.com/groups/helsinginetelapohjalaiset/)

www.helsinginetelapohjalaiset.fi

Mediakortti

Plarin julkaisija:

Helsingin Eteläpohjalaiset ry

Päätoimittaja:

Suvi Lahdenmäki

puh. 050 3385304
suvi.lahdenmaki@gmail.com

Plari on Aikakauslehtien Liiton jäsen

Toimitusneuvosto:

Suvi Lahdenmäki
Hilkka Kotkamaa
Antero Tala
Elina Tikkala

Paino: Painomerkki Oy, Helsinki

Painosmäärä: 1 200 kpl

Taitto: Kirsi Pääskyvuori

ISSN 0789-8061

Ilmoitushinnat:

1/1 s. 650 €
1/2 s. 400 €
1/4 s. 250 €
1/8 s. 150 €
1/16 s. 80 €

Formaatti: 220x290mm

Plari ilmestyy vuonna 2019:

vko 8, 18, 39, 47.

Ilmoitusten viim. jättöpäivä:

Nro 1 31.1.2019
ilmestyy viikolla 8

Julkaisija varaa itselleen oikeuden
ilmestymisaikojen muutoksiin.

Liity jäseneksi Helsingin Eteläpohjalaisiin

Nimi: _____

Osoite: _____

Sähköposti: _____

Syntymäaika: _____ -paikka: _____

Päivämäärä ja allekirjoitus: ____/____/____

Lähetä liittymislomake osoitteella:

Heikki Latvatalo,
Kylänpääntie 50, 61450 Kylänpää.

Liittymisen jälkeen saat viitteellisen
pankiksiirtolomakkeen.
Vuosijäsenmaksu 20 €

Liittyminen myös netissä:
www.helsinginetelapohjalaiset.fi